

Justitiedepartementet
Dnr: Ju2023/01112

Yttrande IKEA Sverige

Europeiska kommissionens förslag till nytt direktiv om rätten att få en vara reparerad

IKEA tackar för möjligheten att yttra sig gällande EU-kommissionens förslag till direktiv om rätten att få en vara reparerad (Ju2023/01112).

Om IKEA

IKEA erbjuder väldesignad, funktionell och prisvärd heminredning av hög kvalitet som tillverkas med omsorg om människor och miljö. Det finns flera företag med olika ägare som drivs under varumärket IKEA och alla delar samma vision: *att skapa en bättre vardag för de många människorna.*

IKEA grundades i Sverige 1943 och finns idag på 52 marknader med fler än 200 000 medarbetare globalt. I Sverige finns 21 IKEA-varuhus, samt ett tiotal planeringsstudios och vi har cirka 17 800 medarbetare.

IKEA är en aktiv part i Sveriges och EU:s arbete mot en mer hållbar framtid. För att underlätta omställningen bör regelverk som styr mot cirkularitet finnas över nationsgränser och antas på EU-nivå. IKEA bidrar gärna i dialogen för att utveckla rätt lösningar för att stödja kunder, företag och leverantörer i att göra hållbara val.

Sammanfattande synpunkter

För att underlätta omställningen mot en hållbar framtid anser vi att en strategi för reparation av produkter är både viktig och välkommen. För oss är det självklart att tillhandahålla relevanta, tillgängliga och prisvärda reparationslösningar för våra kunder och vårt mål är att bidra till en mer cirkulär vardag. Därför har IKEA under

lång tid erbjudit våra kunder möjligheten att få sin vara reparerad. Sedan start har IKEA sett till att det går att få eller köpa reservdelar, inklusive nya klädslar, till våra möbler. Bara under 2021 försåg vi våra kunder med reservdelar till 18 miljoner produkter.

Genom vår långa erfarenhet har vi dragit flera lärdomar av såväl våra framgångar som misstag. Vad vi lärt oss och delar med oss av, är att de tre viktigaste åtgärderna för att förlänga en produkts livslängd är följande:

- Produkterna måste, redan från början, utformas för återanvändning och reparation samtidigt som de ska vara lämpliga för ändamålet – rätt materialval för förväntad användning och livslängd, underhåll och reparationsbarhet skapas i designstadiet.
- För att öka återanvändning och reparationer av produkter krävs både en fysisk och digital infrastruktur – detta möjliggör tillgänglighet och bekvämlighet samtidigt som miljöpåverkan minimeras.
- För att maximera värdet av en produkt måste cirkulära beteenden främjas – det görs bäst genom enkel och begriplig information men också genom bekväma och prisvärda tjänster och produkterbjudanden.

Framtida reparationslösningar, bör utöver att se till kundernas behov, skapa framtidsinriktade lösningar som uppmuntrar och normaliserar ett allt mer hållbart beteenden. Här fyller direktivet om rätten att få en vara reparerad en viktig roll.

Detaljerade synpunkter

1. Att etablera en harmoniserad och genomgående strategi i all lagstiftning som strävar efter att ta världen, EU och Sverige mot ett cirkulärt samhälle, är av största vikt. För att nå dit krävs implementering av gemensamma definitioner. Ett nära samarbete behövs därmed mellan lagstiftare och internationella standardiseringsorganisationer. I detta arbete är det också viktigt att säkerställa att olika regelverk harmoniserar och inte skapar onödiga administrativa bördor.
2. För att kunna fatta rätt beslut är det viktigt att se och erkänna skillnader mellan olika produkter. IKEA har därför utvärderat över 9 500 IKEA-artiklar mot våra cirkulära designprinciper, vilket har tydliggjort att olika produkter använder olika cirkulära designlösningar. Varje produktgrupp innehar olika återanvändnings-, reparations-, renoverings- och återvinningspotential. Det är därför viktigt att konsumentlagstiftning och produktlagstiftning går hand

i hand och inte bidrar till onödigt komplexa ramverk, vare sig för företag eller för slutkonsument.

3. Produktgarantier är viktiga för att öka medborgares förtroende, men deras roll för att främja återanvändning och reparation är inte lika självklar. Produktgarantier kan användas som ett extra mervärde (kvalitetslöfte för specifika produkttyper) utöver redan befintliga kvalitetsstandarder, lagkrav och konsumentskydd. Men cirkulära modeller som möjliggör underhåll, reparation, renovering, återförsäljning med mera täcks dock inte av befintliga garantiregler. IKEA vill därför poängtera vikten av att i första hand uppmuntra reparation framför nya produkter när så är möjligt. Detta är av stor vikt både utifrån hållbarhets- och kostnadsperspektiv. Det går dock inte att kräva reparation framför utbyte av produkter, då det kan få negativa konsekvenser ifall kostnaderna ej kan motiveras eller utsläppen från transporterna överstiger nyttan. Därtill är det viktigt att de produkter som företag från tredje land placerar på den inre marknaden följer samma regelverk gällande reparerbarhet.
4. För att förlänga produkters livslängd och minska deras klimatavtryck bör, som ett första steg, medvetenheten öka gällande återanvändning. Forskningen visar tydligt att många bra kvalitativa och funktionella produkter tyvärr hamnar på våra soptippar. IKEA anser därför att återanvändning av befintliga produkter är det mest nödvändiga, första steget som måste tas för att nå cirkularitet, minska klimatavtrycket och skapa hållbara samhällen. En viktig del för att påskynda den cirkulära omställningen och minska klimatavtrycket är att skapa tydliga ekonomiska incitament för återanvändning både för företag och konsumenter genom t.ex. skatteavdrag för den som hyr, köper begagnat eller reparerar i stället för att köpa nytt.
5. För att bidra till mer hållbar resursanvändning och konsumtionsmönster är det viktigt att ha en helhetssyn på reparationer. Reparationslösningar som kan fungera nära produkten (i kundens hem och/eller av kunden själv), har stor potential att kraftigt begränsa den totala miljöpåverkan. Även reparationer som kräver längre transporter kan fylla en viktig funktion, men nyttan måste sättas i paritet med kostnaden och utsläppen som uppstår vid transport. IKEA anser att båda formerna av reparationer är nödvändiga, men att det krävs noggranna överväganden vid beräkningen av den totala effekten så att syftet blir att minska påverkan på miljö -och klimat och inte i sig att förlänga produktens livslängd. Nyttan vid reparationer bör tydligt ställas i ett livscykelperspektiv. För att bidra till en överskådlig helhetssyn bör information utgå ifrån need to know basis.

Avslutning

IKEA delar bedömningen att det behövs ett tydligt ramverk för att öka reparabiliteten av produkter på den inre marknaden. En väl utformad lagstiftning kan frigöra stor potential för den cirkulära ekonomin, något som kan leda till ett betydligt lägre uttag av jungfruliga material. Utbudet av heminredningsprodukter är däremot väldigt varierande, något som ibland medför vissa komplikationer. Därför är det viktigt att etablera mekanismer som främjar och påskyndar attitydförändringar till att förlänga produkters livslängd samtidigt som affärs-mässiga lösningar etableras och goda ekonomiska incitament för samtliga parter.

Ett helt cirkulärt samhälle är en nyckelfaktor för att nå 2030 målen. I det här arbetet kan och bör Sverige spela en viktig roll som en pådrivande aktör. För att underlätta vägen mot ett cirkulärt samhälle behövs både långsiktighet och tydliga spelregler men utan att införa dubbelregleringar.

IKEA känner framtidstro i att beslutsfattare kommer att utnyttja denna unika tid i historien för att arbeta holistiskt mot ett regelverk för en cirkulär övergång, införa ett harmoniserat regelverk i EU och i slutändan leda det internationella samarbetet in i en hållbar framtid. Vi stödjer Sveriges och Europas beslutsfattare i detta arbete och bidrar gärna med vår expertis som ett globalt företag på väg mot en cirkulär affärsmodell.

Johanna Nordell
Hållbarhetschef IKEA Sverige
Johanna.nordell1@ingka.ikea.com
+46(0)732 32 14 94

Frida Lundgren
Public Affairs-chef IKEA Sverige
Frida.lundgren@ingka.ikea.com
+46(0)701 43 55 20